

סימן רא"י

ומשנאות זהב סי' של"א סק"ו [שכתב וז"ל: הש"ך זיו"ד
 רס"ב סק"א הוכיח ממנחות וכו', וקשה דמ"מ בטל מ"ע
 דביום השמיני ימול, משא"כ התם עיקר המלוא נחקקים
 וחלק המלוא דנקצר כלילה דיעבד מיהא כשר, ועוד התם
 אין מפורש כ"כ דחריש וקציר אינטריין לכמה ענינים
 ומסתברא דומיא דתמיד כמ"ש התוס' שם, וגם מילה
 נכרתו י"ג צריחות ומפורש בתורה להיתרא. וע' שבת
 קל"ב א' מח"ב י"ל חציצה מלוא בשעתה יע"ש ע"כ],
 ותשו' ספר יהושע סי' נ"ב נ"ג [שכתב ג"כ לדחות דברי
 הש"ך, דבמילה בודאי אחר זמנו כשר ואפ"ה בזמנו דוחה
 שבת אי מטעם דהוא הלכה אי מטעם דביום אפי' בשבת
 וא"כ קודם זמנו נמי אף דכשר דיעבד דמי הא הכשירא
 להכשירא דלאחר זמנו דהתם צעין דומיא דתמיד כמ"ש
 התוס' שם, והכי אמרינן בהדיא בשבת קל"א ב' וכו'
 משא"כ גבי קצירת העומר דלא מייחרי קראי ע"ש
 באורן] ומהר"ם שיק סי' ר"מ בשם התוס' סופר
 [בחדושי שפסק ג"כ דא"ל להטויף דם ברית בין צמל
 כלילה ובין צמל תוך ח', ולא משום דיוצא בזה יד"ח
 מילה, אלא שהטפת דם ברית בזה לא מעלה ולא מוריד,
 וכד' הגל"ח הנ"ל, ע"ש], וחקר הלכה חקירה ט"ו [כמה
 יישובים ע"ו בפלפול גדול באורך יעו"ש], ותשו' מהר"י
 אסאד חיו"ד סי' רמ"ט [באמנע התשו' שמי קו' הש"ך
 דשאני מילה דהותרה אצל שבת ולא שייך לומר דלא לידחי
 וכו' ע"ש, והוא כעין ח' הטעם המלך הנ"ל]. וכתב
 סופר חיו"ד סי' קי"ט [באמנע התשו' מ"ש דיש למול
 בשבת דחיישין שמה ימות עד למחר ותחבטל המלוא
 לגמרי, והגם דלא שכיח, דלומן קצר לא חיישין שמה
 ימות כמ"ש התוס', מ"מ לא דחינן כה"ג מלוא בשעתה,
 וגם כיון דבודאי כל שבת ושבת יש חינוקות למול בעולם
 ונדחה שבת אצל חבורה שוב יש לחוש כה"ג וצריכין למול
 [וה"ה 1234567]

בשבת ע"ש].

ויש להעיר מיומא כ"ט ז' [גבי אם סידר לחם הפנים
 שלא בזמנו, פי' בשבת, דאמרינן] כיון שסדרו שלא
 כמלואו נעשה כמו שסדרו הקוף, וע"ש ברש"י [שפי'
 שכיון שנסדר קודם ליל שבת על השלחן בשעה שהוא
 מחוסר זמן כשמגיע זמנו אין השלחן מקדשו עד שיסלקנו
 ממנו ויחזור ויסדרנו] ותוספות ישינים כמה חלוקים בזה
 [א]. דרך בלחם הפנים דכשנתנם שם לא היה זמנם כלל
 אמרי' דנעשה כמי שסדרו הקוף. ב]. דשאני להח"פ
 שצריך כהן ובגדי כהונה לסדרו וכיון שנעשה שלא כדין
 הוי כאילו סידרו הקוף עש"ה, ולפי"ז י"ל דה"ז הכא
 צמל בתוך ח' תליא בזה]. ועי' ירושלמי פ"ג דביכורים
 ה"ד [לגבי הא דתנן לאחר שגומר הפרשה מניח
 הביכורים, ר' הונא צעי מהו שחמיר למחוסרי זמן, פי',

[בספר כורת הצרית סי' רס"ב סק"ו] צמל תוך שמונה
 או כלילה [דן רומ"מ אם יצא או לא וכו']
 ומנאחי במאירי שבת קל"ב דלא יצא, ובחדושי הר"ן שם
 קל"ו [א] דקודם יום ח' ליכא מלוא כלל וכלל]. ומ"מ
 א"ל להטויף דם ברית [כמ"ש המאירי שם: שהרי נמול
 הוא מכל מקום ע"ש]. ובדברי הש"ך [שם סק"ב, מ"ש
 בדברי הרמ"א שהכריע דמל כלילה צריך להטויף דם
 ברית, וצמל תוך שמונה יצא וא"ל להטויף דם ברית, דס"ל
 לרמ"א דתוך ח' עדיף ממל כלילה כמ"ש בד"מ, והש"ך
 כ' דא"ל לומר כן וכדמוכח ממנחות ע"כ א' בקצירת
 העומר שאמרו דאי ס"ד נקצר שלא כמלואו כשר אמאי
 דחי שבת וכו', וגם כאן אי נימא דמל תוך ח' יצא אמאי
 דחי מילה שבת לימול בע"ש, גם הביא מ"ש הרמב"ם
 פ"ז מתמידין ומוספין ה"ו גבי עומר שמלואו להקצר
 כליל ששה עשר בין צמל בין בשבת וכל הלילה כשר
 לקצירת העומר ואם קצרוהו ביום כשר, ותמה הש"ך
 מסוגי' דמנחות הנ"ל דדחי שבת ונקצר ביום שלא כמלואו
 פסול, ורבי דס"ל התם נקצר ביום כשר ס"ל דלא דחי
 שבת והניח בע"ע. ולענין דינא העלה דבין נימול כלילה
 בין נימול בתוך ח' לא יצא וצריך לחזור ולהטויף ממנו דם
 ברית ע"ש]. עי' מראה הפנים על ירושלמי פ"א דראש
 השנה ה"ח [שהעלה דהיה סוגי' דמנחות דלא כהלכתא
 ולא סמך עלה הרמב"ם יעו"ש באורן]. ותורת נתנאל פ'
 תלוי [שכתב ע"ד הש"ך הנ"ל בזה"ל: ואני אומר דנעלם
 ממנו דברי חוס' במקומו דקאמר אמאי דחי שבת נקצרי'
 מע"ש, ואע"ג דלכתחלה מלואו כלילה כיון דיעבד כשר
 לא הוי דומיא דתמיד דכתיב צי' צמועדו לומר דדחי
 שבת, ומסתמא דומי' דתמיד צעין, ר"ל דקאמר התם
 דפסח ותמיד דוחה שבת וטומאה דכתיב צמועדו, וכולהו
 מועדות ילפינן מדכתיב וידבר משה את מועדי ה' הכמוצ
 קצב מועד אחד לכולן משום הכי דומי' דתמיד צעין,
 אצל גבי מילה דליף מדכתיב ביום משו"ה אף דתוך ח'
 כשר למול מ"מ דחי שבת דלכתחלה מלואו ביום שמונה
 ודו"ק, עכ"ל], ושאלת יעב"ץ ח"א סי' ל"ד ל"ה [מ"ש
 ביישוב קושיות הש"ך באורך ע"ש], וטעם המלך פי"ב
 מעכו"ם [בד"ה ואם וכו', שמי קו' הש"ך דשאני מילה
 דהותרה אצל שבת וליכא לאקשווי שימול בער"ש ע"ש],
 ולל"ח פסחים ע"ב ב' [שכ' ליישב ד' הרמ"א דודאי
 קודם זמנו לא נתקיימה המלוא אצל אס מלו תוך ח' א"כ
 כשיגיע יום השמיני מתקיימת המלוא שהרי ביום השמיני
 הוא כבר יהיה נימול, וכד' המאירי שבת הנ"ל ע"ש].

[אוצר החכמה]

(*) נעתק בספר כורת הצרית על הלי' ט"ה (להגרי"א פוסק ז"ל) בקונטי
 אבי הנחל דברי שלום בהערות בהרש"ם על ספרו אות י'.

אם הניח הניכורים מקודם שקרא דהוי מחוסר זמן מהו שמתיר אותם, וכו', ר' יונה בעי הניחן כלילה, פי', אם

הנחה כזו הנחה היא דהויא כמחוסר זמן יעו"ש צפ"מ ומרה"פ.^(א)

(א) בכת"י אומ"ר זלזלה בהנהגתו על שו"ע ירד סי' רס"ב כתב: יש לעיין אי דוקא מל בטעות דה"י סבור שהוא אחר ח', אבל בידע שהוא תוך זמנו ומל לכו"ע צריך להטיף דם ברית או דאין חילוק, ועי' יומא כ"ט ב' ורש"י שם ובתוס' ד"ה כמו שסדרו הקוף ודו"ק. [וכוונתו דבתוס' כ' דבלחה"פ כיון דבכוונה עשה וידע שסידרו שלא כמצותו לכך נעשה כמו שסדרו הקוף דנראה מזה בנ"ד דאם מל בטעות ל"ח כמו שסדרו הקוף, וברש"י הנז' בפנים י"ל דפליג עש"ה] ושוב

הבי"ד שאג"א סי' נ"ב וצל"ח פסחים ע"ב שלפי דבריהם אין נפק"מ בזה [כלומר: אם ידע או לא ידע], וציין לתוס"ש וירושלמי ביכורים הנז' בפנים.

ויעויין עוד בדעת תורה, אר"ח, סי' י"ח, סעיף א', לענין עשיית ציצית כלילה וציין ג"כ ליומא כ"ט הנ"ל, וכי דתליא בב' תירוצי התוספות [וכפה"ג כוונתו לב' ת"י התוס"ש הנז' בפנים ודוק ואכמ"ל].

סימן רב*

כ"ה ה' וירא תרנ"ז ברעזאן.

שו"ר לכבוד מחו' הרב הגדול החו"ב וכו' מו"ה נתן נטע הכהן נ"י אבד"ק קאלביעל.

בתענית אסתר. ועי' צפ"מ כורת הברית שנדמ"מ וגם אני נמתי עליו הסכמתי שדחה ג"כ דברי בעל צרית אצרהם לענין אצבעות כמ"ש ר"מ.

ובדין כאב בעפעפים לענ"ד לא גרע מכאב דידא או דלועא דהוי עכ"פ בכלל כאב ואין למולו עד שיתרפא אבל בכלל סכ"ר אינו אלא"כ יש מיחוש בגוף העין ואין צריך להמתין ז"י.

ובדין ילד כחוש גם בזכ"ל הספרדי הביא ד"ז להלכה דאין למולו וכן אני נוהג ומה שלא הוצא בש"ע אין שום הוכחה דנכלל במ"ש בש"ע שכל שנראה חשש סכ"ר אין למולו וגם מצינו כמה הלכות שצ"י ולא הוצאו בש"ע.

ובדין ירוק ואדום^(א) אי צעין ז"י כבר ביארתי בחיבורי דע"מ סי' ל"ח סק"מ והנאחתי מדברי ספר האשכול הלכות מילה סי' ל"ה בשם תשו' לגאון וגם הוא הסכים לזה דא"ל בזה ז"י וכ"ה בחניא רבתי סי' ז"ב ורמזתי לזה בקו' דברי שלום שבס"ס כורת הברית אות י"ד ושם אות י"ג הביאתי דפנים ירוקים מולה הוא כמ"ש ברש"י ברכות דנ"ז. ד"ה תכלת וכו' ונס' כורת הברית שם העיר מדברי רש"י שבת קל"ד שהביא ר"מ והשיג ג"כ ע"ד הבר"א שהביא ר"מ בכל דבריו אבל י"ל דמראה ירוק (געהל) שמוכיח על חולי גם בפנים ירוקים סגי ואדום וירוק שמוכיח על נפילת הדם היינו ירוק (גרין).

והגני ידידו הד"ש באהבה הק' שלום מרדכי הכהן אבד"ק הנ"ל.

זה כמה שבעות הגיעני מכתבו ועין כי צדדש תשרי אין דרכי להשיב נקבצו חבילות מכתבים וראיתי שמכתב כמ"ר איננו נחון לשעמו לכן התמהמהתי, והיום קראתי מכתבו, והנה בדן כאב עינים לענין מילה המנהג פשוט דאם אין שום ארמימות צעין או בעפעף ויש ליחה קצת מרחינן בחמין ואם אחר קצת שעה אין רואין שיחזור ויתהוה ליחה מלין התינוק כי שכיח מכמה סיבות שאינו בגדר חולי כלל, ולענ"ד א"א לדייק בזה מלשונות פוסקים שיש קצת שינויים כי אורחא דמלתא נקטו ובאדם גדול אפשר להבחין ולידע אבל בקטן ההכרח לשפוט כפי ראות עיניו, ואם יש חשש מחלה כל ספ"ר לקולא, וד"ו דדוק דבכל אדם וחולי צעין מיד יתהוה ליחה וא"ר ומגדר הנמנע שיהיה כאב בלא ליחה. וזלזל א"ס הוא רק בגדר חושש קצת בעיניו ולא בכלל חולי כלל. ולכן מ"ש כמ"ר בדן אדם בלא ליחה וכדומה. כמדומה שהוא בלתי ^{אורח החכמה} ¹²³⁴⁵⁶⁷אפשרי:

ומ"ש בזה דא"ח תרפ"ו. יעוין בירושלמי דתענית וס' הקובץ על הרמב"ם הלכ' תענית דהתענית ממעט מאור עיניו של אדם ואם מתענה מעל"ע אין המאור חוזר עד מ' יום ולכן לא קבעו י"ז בתמוז תענית יום ולילה ע"ש ומה"ט צידד להקל גם בשאר תעניות ככאב עינים גדול. ולדעתי יש לחלק בין א"ס החולי שעיינו כהות אז התענית מויק אבל כאב וחוס וכדומה בזה אין להקל רק בתענית אסתר ולכן לא כ"כ הרמ"א רק

(א) עי' גם בתשו' סי' ר' כאן בהערותיו לספר כורת הברית בענין ירוק ואדום, וכבר רמז גם כאן לתשו' דשם בזה.

(*) נעתק מהסכמתו לספר "מים רבים" (להגיד נתן נטע הכהן אבד"ק קאלביעל), בהערותיו שם לספרו.